

Ekonomski fakultet u Podgorici

Analiza berzanskog poslovanja

P4: Analiza berzanskih indikatora

Dr Saša Popovic

Osnovne namjene berzanskih indikatora

Indeksi - relativni brojevi kojima se prati dinamika pojave

Pet osnovnih namjena berzanskih indeksa:

1. Upotreba indeksa kao repera u procjeni performansi individualnih portfolija hartija od vrijednosti,
2. Upotreba indeksa u konstrukciji tzv. indeksnih portfolija.
3. Upotreba indeksa u istraživanju faktora koji uticu na berzanske cijene.
4. Upotreba indeksa u tehnickoj analizi tržišta.
5. Upotreba indeksa za utvrdivanje sistematskog rizika hartija od vrijednosti.

Faktori bitni za konstrukciju berzanskog indeksa

Grupe faktora koji uticu na konstrukciju berzanskih indeksa:

1. Faktori koji se odnose na konstrukciju uzorka:

reprezentativnost (podudarnost struktura populacije i uzorka)

namjena indeksa

velicina liste kompanija koje ulaže u indeks

kriterijumi za izbor kompanija (max. cijena ili max. kapitalizacija ili max. obim...)

izmjene uzorka (revizija)

2. Faktori koji se odnose na nacin ponderisanja elemenata uzorka:

cjenovno ponderisanje

vrijednosno ponderisanje

neponderisane serije

3. Faktori koji se odnose na postupak izracunavanja:

izracunavanje berzanskog prosjeka

izracunavanje berzanskog indeksa

Klasifikacija berzanskih indikatora

Prema tipu tržišnog materijala (tržišnom segmentu) razlikujemo:

a) akcijski

b) obveznički

- indeksi koji prate obveznice investicionog kvaliteta (Investment-Grade bond indexes)
- indeksi koji prate obveznice visokog prinosa (High-Yield Bond indexes)
- indeksi koji prate globalno tržište državnih obveznica (Global government bond market indexes)

c) kompozitni (uključuju i akcije i obveznice)

- Merrill Lynch-Wilshire U.S. Capital Markets Index (ML-WCMI)
- Brinson Partners Global Security Market Index (GSMI)

Klasifikacija berzanskih indikatora (nastavak 1)

Prema ponderacionoj šemi razlikujemo:

- a) cjenovno ponderisane serije indikatora (*Price-Weighted - PW*)
  - Dow Jones Industrial Average (DJIA)
  - Nikkei-Dow Jones Average
- b) vrijednosno ponderisane serije pokazatelja (*Value-Weighted - VW*)
  - Standard&Poors indeksi (S&P 500, S&P 400)
  - NYSE Composite
  - NASDAQ Series
  - AMEX Market Value Index
  - Wilshire 5000 Equity Index
  - Russell indeksi (Russell 3000, Russell 2000, Russell 1000)
  - Financial Times Actuaries indeksi
  - Tokyo Stock Exchange Price Index (TOPIX)
- c) neponderisane serije pokazatelja (*Equal-Weighted - NV*)
  - Value Line Averages
  - Financial Times Ordinary Share Index.

Klasifikacija berzanskih indikatora (nastavak 2)

Prema obuhvatnosti razlikujemo:

a) indekse nacionalnih tržišta (**USA**: DJIA, AMEX; **JPN**: TOPIX; **GB**: FT-SE; ...)

b) globalne indekse (predstavljani su samo akcijski):

- Financial Times Actuaries World Index (sadrži oko 2.200 akcija iz 24 zemlje, koje pokrivaju najmanje 70% ukupne vrijednosti kotiranih kompanija u svakoj zemlji)
- Morgan Stanley Capital International (MSCI) (sadrži 3 internacionalna, 19 nacionalnih i 38 regionalnih indeksa)
- Dow Jones World Stock Index
- Euromoney-First Boston Global Stock Index
- Salomon-Russell World Equity Index

Domaci indeks: NEX20

Naziv indeksa: NEX20. Indeks berze NEX Montenegro AD.

Sastav indeksa: Akcije 20 kompanija kojima se trguje na berzi NEX Montenegro.

Tip indeksa: Ponderisani indeks, jer se učešće (ponder) pojedine kompanije u indeksu određuje na osnovu kapitalizacije (80%), prometa (10%) i broja sklopljenih poslova (10%) na NEX berzi.

Datum publikovanja: 1. mart 2003. god.

Bazna vrijednost: 1000 poena

Izracunavanje indeksa: U realnom vremenu, nakon svakog sklopljenog posla.

Revizija indeksa: Dva puta godišnje: 15. juna i 15 decembra.